

O miletínských rybnících

Když v roce 1560 koupil Jiří z Valdštejna na Hostinném od Albrechta Smiřického miletínské a poličanské panství, bylo předmětem kupní smlouvy vloženo do desek zemských také dvaadvacet rybníků. Není se čemu divit: rybníkářství zažívalo zlatý věk, sladkovodní ryby byly neopomenutelnou součástí jídelničky ve všední den i ve svátek. Vznikaly rozsáhlé rybníkářské oblasti, nejen v jižních Čechách nebo na Pardubicku, ale prakticky všude, kde k tomu byl vhodný terén, dostatek vodních zdrojů a vrchnost připravená rybníky ve vlastní režii obhospodařovat.

O rok později, v srpnu 1561, vznikl miletínský urbář. Rybníky byly důležitou součástí hospodářství, proto jim je v urbáři věnována zvláštní pozornost. Jsou rozděleny podle velikosti a účelu, k jakému se využívaly: najdeme zde proto velké rybníky „na dvě tepla“, tedy na dvě léta, v nichž po dva roky dorůstaly již starší ryby, menší rybníky „na vejtah“ pro mladší ryby, dále rybníčky „na tření“, haltýře, sádky i rybníčky pro odchov kachen. Díky deskám zemským a urbáři známe nejen jejich počet, ale i jména.

Na miletínském panství bylo tehdy osm větších rybníků Penížek, Sulek, Buben, Oštipce, Koš, Žabka, Netušil a Povolil. Jmenovány jsou ještě dva borovnické, dva hřebcovské, mostecký, vidoňský a nový třebihošťský. Dále jeden „pstruhovej“ pod Trotinou, další za Vidoní, jeden „v lavičkách“ a jeden „v Bystřici“. Jeden haltýř pod „Bednářovým“, druhý pod rybníkem Penížkem, další pod městečkem u Klaubovského mlýna (dnešní čp. 193), též „louže v dvoře miletínském, což se také může do ní kachny odsazovati“ a několik pustých sádek pod rybníkem Penížkem.

Z těchto jmenovaných nejstarších miletínských rybníků se dnešní doby dočkaly pouze dva: Buben a Povolil (Povolil). Po hrázi Penížku se dnes z Miletína jezdí na Jičín a po hrázi Sulku do Hořic; oba zanikly před polovinou 19. století. Mělký Oštipce krátce využívali ještě po 2. světové válce miletínští ledaři, naopak

Miletínské rybníky na mapě tzv. Prvního vojenského mapování

o napouštění Koše nemáme od 16. století již žádné další zprávy. Kde ležely Žabka a Netušil nevíme, nicméně v Miletíně, severně od lokality „Na Ohrádce“, máme doloženo toponymum Žlábka, které by snad mohlo se jmenovaným rybníkem souviset. Co se týče dnešního Povolíru, ten není jmenován v zemských deskách, ale teprve v urbáři. Buď se mu tedy dříve říkalo jinak (v zemských deskách najdeme například později již nejménovaný Nyklík), nebo jej založil teprve Jiří z Valdštejna bezprostředně poté, co miletínské panství koupil. Ještě později byl založen také rybník Smíšek u Jeníkovy, který nacházíme teprve na mapách z 18. století.

Bylo-li 16. století zlatým věkem českého rybníkářství, o době po třicetileté válce to již zdaleka neplatilo. Svědčí o tom např. nejstarší mapa, která podrobně mapovala český venkov, tzv. Müllerova mapa Čech. Vznikala v letech 1712–1720, vydána byla v roce 1722, v měřítku přibližně 1:132 000. Kromě sídel zachycuje trasy vodních toků, schematicky členitost krajiny a celkem podrobně také rybníční soustavy. Na mapě Hradeckého kraje je takových soustav vyznačeno mnoho, ať již na Jičínsku, Bydžovsku či Nechanicku. V okolí Miletína však žádný rybník nenajdeme. Z toho je možno usuzovat na to, že v té době, tj. v době panství Jiřího Bedřicha z Oppersdorfu, byly miletínské rybníky vypuštěny.

Obrovský posun, zejména co do podrobnosti zobrazení krajiny, přinesly mapy tzv. Prvního vojenského mapování, dokončeného v roce 1783. Mapa je v měřítku 1:28 000 a ukazuje Miletínsko v době, kdy byl jeho majitelem Josef Jan Sosnovec z Vlkanova. Právě rybníky jsou tím, co na mapě „josefského“ mapování upoutá na první pohled: kolem Miletína opisují půlkruh od severozápadu k jihu, najdeme zde všechny tehdejší velké rybníky: Penížek, Sulek, Buben, Povolil a Oštipce. Z těch malých poznáváme rybníčky Nový a Bubínek. Některé rybníky zde jsou vyznačeny jako vypuštěné: Smíšek nebo dnešní Jordánek. Jméno většiny z těch malých vodních nádrží však již dnes neznáme.

Miletín s rybníkem Oštipcem na rytině Vojtěcha Brechlera z roku 1887

Jan Hlavatý